

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»
на тему: **«ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ**
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ (НА ПРИКЛАДІ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ)»

Виконавець:

студентка 65 групи ФЕУП

Завгороднєва Олександра Олександрівна _____

(підпис)

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Доброва Наталя Василівна _____

(підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Туристична галузь як комплексний різновид економічної діяльності описується високим ступенем еластичності до природних (екологічних), загальноекономічних, соціальних і політичних змін у будь-якій державі, не виключаючи і Україну. Тому, перспективним напрямом економічного і соціального розвитку є туристична сфера. Зокрема, найважливішим напрямом туристичної інфраструктури є забезпечення туристів місцем проживання.

Складність ситуації в туристичному секторі національної економіки України полягає в тому, що він перебуває під негативним впливом системи чинників мега-, макро- та мезосередовища, непередбачуваних за своїм характером. Таке становище потребує постійного моніторингу подій, запровадження заходів для зменшення впливу негативних чинників, ринкових досліджень змін геопросторових векторів туристичних потоків з метою швидкого реагування на задоволення відкладеного платоспроможного попиту споживачів, розроблення стратегічних напрямів відновлення і розвитку туризму на засадах сталого розвитку.

На сьогоднішній день, розгляд готельного бізнесу в розрізі туристичного набуває особливого значення та має новизну, адже дослідженням даного питання в сукупності, українські та іноземні вчені не займались. Особливу актуальність набувають проблеми забезпечення відповідного рівня якості послуг підприємств індустрії гостинності за умови недостатнього досвіду її розвитку в Україні, а також недосконала структура готельного бізнесу. Такі обставини вимагають перегляду обрання відповідного типу місця розміщення та структури загалом, а також засад управління на підприємствах готельного бізнесу з позицій розроблення, забезпечення, досягнення та систематичного підвищення рівня якості послуг для їх повноцінного споживання.

Розвиток сфери туризму, як стратегічно важливого в контексті розвитку Одеської області неможливо не помітити, адже збільшення кількості туристів підвищує доходи в місцевий бюджет. Але за інформацією поданою офіційними органами статистики, на сьогоднішній день, в Одеській області відсутня достатня кількість місць розміщення різного типу, при наявному потоку туристів. Як іноземний клієнт, так і український, віддає перевагу ранньому бронюванню місця розміщення, щоб мінімізувати ризики. Тобто, навіть при відміні заїзду, кошти внесені за бронювання зараховуються на рахунок відповідного місця розміщення, а в кошторисі витрат, витрати на проживання у готелі складають близько 30-50% загальної суми запланованої на відпочинок. Отже, чим більший потік туристів до країни, тим активніше розвивається та розширюється готельний бізнес. Не менш важливим фактором в розвитку готельного бізнесу є створення сприятливого клімату для залучення міжнародних інвестицій, для фінансування будівництва нових і реконструкції вже діючих об'єктів гостинності .

Дослідження туристичної галузі знайшли своє відображення у роботах як українських, так і іноземних науковців О. А. Мельниченко, В. О. Шведун, В.А. Гречишкіна, Р. А. Козловський, Н.І. Моїсеєва, а дослідження питань пов'язаних з готельним бізнесом висвітлені у роботах Л.В. Оболонцева, О.В. Борисова, Ю.А. Земліна, Т.І. Ткаченко.

Незважаючи на вагомий науковий доробок вищезгаданих вчених, та з огляду на специфіку ринку, що динамічно розвивається, проблема розвитку готельного бізнесу в контексті розвитку туристичної галузі не зникає.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти перспектив розвитку готельного бізнесу Одеської області.

Для досягнення поставленої мети необхідно реалізувати конкретні завдання.

1. Визначити сутність та структуру туристичної галузі України.
2. Охарактеризувати готельний бізнес як складову туристичної галузі.
3. Визначити міжнародний досвід розвитку готельного бізнесу.
4. Проаналізувати стан готельного бізнесу в Одеській області.
5. Визначити конкурентні переваги та обмеження перспектив розвитку готельного бізнесу в Одеській області.
6. Охарактеризувати напрямки державного регулювання готельного бізнесу в Одеській області.
7. Проаналізувати прогнозні тенденції розвитку готельного бізнесу в Одеській області.
8. Визначити перспективи розвитку готельного бізнесу в Одеській області.
9. Обґрунтувати впровадження зарубіжного досвіду щодо розвитку готельного бізнесу Одеської області.

Об'єкт дослідження – процес розвитку готельного бізнесу як складової туристичної галузі в Одеській області.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та прикладних аспектів обґрунтування перспектив розвитку готельного бізнесу.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених у кваліфікаційній роботі завдань використовувались наступні методи:

- загальнонаукові – для вивчення теоретичних аспектів теми, визначення сутності певних категорій;
- методи узагальнення та систематизації – для виявлення причин та проблем при функціонуванні готельного бізнесу;
- економіко-математичні – для проведення розрахунків та надання інформації яка потребує відповідної обробки;
- табличний та графічний – для візуалізації результатів проведеного дослідження та висвітлення прогнозу.

В процесі обробки інформації використовувалась комп'ютерна програма Microsoft Excel та «Статистика».

Інформаційну базу дослідження складають: нормативно-правові акти України, наукові публікації та монографічні видання українських і зарубіжних учених, матеріали наукових конференцій і досліджень,

навчально-методичні матеріали, звіти та аналітичні матеріали готельних та туристичних агенцій, офіційні статистичні данні.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (68 найменувань) та 9-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 104 сторінки. Основний зміст викладено на 82 сторінках. Робота містить 14 таблиць, 25 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опублікована 1 стаття: Проблеми та перспективи розвитку готельного бізнесу в сучасних умовах як підгрунтя туристичної галузі// Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємництвом. – 2019. – № 31.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні аспекти розвитку туристичної галузі»* розглянуто сутність та структуру туристичної галузі в Україні, зазначено готельний бізнес як складову туристичної галузі, проаналізовано міжнародний досвід розвитку готельного бізнесу.

У другому розділі *«Аналітична оцінка розвитку готельного бізнесу Одеської області»* проаналізовано стан готельного бізнесу в Одеській області та його місце в готельній сфері України, визначено конкурентні переваги та обмеження перспектив розвитку готельного бізнесу в Одеській області, сформульовано напрямки державного регулювання готельного бізнесу в Одеській області.

У третьому розділі *«Обґрунтування перспектив розвитку готельного бізнесу в Одеській області»* зазначено прогностичні тенденції розвитку готельного бізнесу в Одеській області, виділено перспективи розвитку готельного бізнесу Одеської області на прикладі готелів «MGallery», «Пале Рояль», та «Дерібас», запропоновано шляхи впровадження зарубіжного досвіду щодо розвитку готельного бізнесу Одеської області.

ВИСНОВКИ

У ході проведеного дослідження щодо обґрунтування перспектив розвитку туристичної галузі (на прикладі готельного бізнесу Одеської області), можна зробити висновки.

1. Проведений аналіз говорить про те, що Одна із найбільш диференційованих галузей економіки будь-якої країни, що водночас забезпечує міжнародну пізнаваність, виступає суттєвим «донором» валютних доходів держави та є, практично, найвигіднішою формою експорту, оскільки вилучає фінансові ресурси з інших держав без сплати митних платежів – є туризмом. Компонентна структура туристичної індустрії – це сукупність різноманітних субгалузей, окремих секторів і видів рекреаційної діяльності, які розкривають особливості її функціонування і розвитку в межах певного географічного простору.

2. Визначена роль готельного господарства як головної складової сектору розміщення туристичної галузі України. Україна, яка націлена на курс інтеграції в європейські структури, поступово стає для європейських туристів привабливішою. У готельному бізнесі України на сучасному етапі є чимало проблем, однак вони поступово долаються, компанії розвиваються, переймають досвід у закордонних партнерів з всесвітньовідомими брендами, які, в свою чергу, входячи на український ринок, стимулюють зростання рівня наданих послуг.

3. З аналізу міжнародного досвіду слідує, що можна перейняти наступні напрямки розвитку готельного бізнесу: створення унікального продукту - власної філософії обслуговування та її персоналізація; екологізація оздоблення місць розміщення та їх функціонування; створення локальних мереж, які переростають у міжнародні; диверсифікація послуг та впровадження сучасних розробок у сфері комп'ютерних технологій та програмного забезпечення в управлінні готелем.

4. Проведений аналіз готельного бізнесу Одеської області та його місце в готельній сфері України показав, що на сьогоднішній день по таким вагомим показникам як доходи від надання послуг розміщення; кількість осіб, які перебували в колективних місцях розміщення; кількість установ короткочасного розміщення та кількість місць у них – місто Одеса та Одеська область, займає лідируючі позиції (періодично змагаючись з м. Київ та Львівською областю). Аналіз категорії готелів показав, що більшість закладів розміщення не мають категорії, а в секторі «висококатегорійних» готелів, існує потреба в п'ятизіркових та тризіркових закладах розміщення

5. Проведена оцінка сучасного стану сфери гостинності Одеської області дозволяє виділити її конкурентні переваги, зокрема: оптимальні умови клімату, наявність моря, розвинену інфраструктуру, можливості для розвитку різних видів туристичних послуг. Поряд з тим, існують чинники, що обмежують розвиток готельного бізнесу: недосконалість чинного законодавства, політична ситуація в країні, відсутність великих туристичних операторів, продаж, або передача в оренду землі курортно-рекреаційного призначення яка використовується не в відповідних цілях, тощо. Для розв'язання комплексу проблем, треба вжити заходи, зокрема: розвивати систему готельного менеджменту, набирати кваліфіковані кадри, створювати унікальні системи надання послуг, залучати інвестиційні кошти, аналізувати економічну кон'юнктуру ринку та своєчасно реагувати на зміни в ній.

6. Проведена характеристика діючої нормативно-правової бази, її недоліки та принципи функціонування показує, що спираючись на інтенсифікацією процесів готельної індустрії під впливом численних факторів як внутрішньої, так і зовнішньої природи, необхідно вдосконалити такі аспекти нормативно-правового забезпечення готельного господарства як стандартизація, сертифікація та переглянути існуючі Закони України, тому що вони є важливим підґрунтям готельного бізнесу. Доведено, що якість готельного господарства як інтегрованої підсистеми туризму та сфери послуг значною мірою залежить від ефективності державної політики, одним з

найважливіших способів реалізації якої в умовах розвитку готельного бізнесу, що склалися на ринку, виступає державна підтримка цієї галузі.

7. Спрогнозовані тенденції розвитку готельного бізнесу м. Одеса та Одеської області свідчать про факти збільшення кількості колективних місць розміщення, середньої вартості номеру та доходів від надання послуг колективними засобами розміщення. Результати прогнозування свідчать, що найбільший потенціал впливу на туристичні потоки мають фактору часу та середня вартість номеру, що необхідно брати до уваги власникам готельного бізнесу, підприємцям, які планують започатковувати готельний бізнес, туристичним операторам та місцевій владі. При цьому всьому, спостерігатиметься загальне збільшення туристичних потоків в Одеській області, які не можуть бути повністю забезпечені при наявній кількості закладів розміщення та місць в них. Зазначена потреба в додаткових місцях розміщення.

8. Обґрунтування перспектив розвитку готельного бізнесу Одеської області на прикладі готелів «MGallery», «Пале Рояль», та «Дерібас» свідчить, що позитивні результати функціонування спостерігаються в усіх обраних засобах розміщення, але спираючись на отримані результати дослідження, можна сказати, що для оптимального забезпечення наявних туристичних потоків, виникає потреба в збільшенні готелів саме тризіркової категорії.

9. Розроблені рекомендації щодо впровадження зарубіжного досвіду в розвитку готельного бізнесу Одеської області дозволили виділити основні напрями вдосконалення існуючого стану: впровадження автоматизованих систем управління (АСУ) готелем, які дозволять значною мірою знизити витрати та розв'язувати задачі управління; використання «зелених технологій» для поліпшення екологічної ситуації в регіоні, створенню позитивного іміджу та економії; програми лояльності для клієнтів, які дозволяють втримати цікавість вже існуючої клієнтської бази, привабити нових гостей та спростити процедуру ідентифікації; створення унікального продукту - місць розміщення виключно для жінок, та з позначкою «adults only», що дозволить розширити існуючу систему у готельному бізнесі та створити новий сегмент споживачів готельних послуг.

АНОТАЦІЯ

Завгороднєва О. О., «Обґрунтування перспектив розвитку туристичної галузі (на прикладі готельного бізнесу Одеської області)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». –

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019

У роботі розглядаються теоретичні аспекти туристичної галузі та готельного бізнесу, розглянуто міжнародний досвід розвитку готельного бізнесу. Проаналізовано стан готельного бізнесу в Одеській області, конкурентні переваги та напрямки його державного регулювання. Визначено

прогнозі тенденції розвитку готельного бізнесу в Одеській області та перспективи його розвитку. Запропоновано збільшення загальної кількості місць розміщення тризіркової категорії, а також, впровадження конкретних здобутків зарубіжного досвіду щодо розвитку готельного бізнесу Одеської області.

Ключові слова: туристична галузь, готельний бізнес, місця розміщення, конкурентні переваги, державне регулювання, прогноз, зарубіжний досвід.

ANNOTATION

Zavhorodnieva O. O., «Substantiation of perspectives of tourism industry development (on the example of hotel business of Odessa region)».

Qualifying work for a master's degree in a specialty «076 «Entrepreneurship, trade and exchange activities» according to Master's Degree Program in professional studies «Economics, business planning and management». – Odesa National Economic University. – Odesa, 2019

The thesis under consideration deals with the theoretical aspects of the tourism industry and hotel business, the international experience of the hotel business development has been considered. The state of hotel business in Odessa Region, competitive advantages and directions of its state regulation have been analyzed. The forecast tendencies of development of hotel business in Odessa Region and prospects of its development have been determined. It is proposed to increase the total number of three star accommodation facilities, as well as to introduce specific achievements of foreign experience in the development of hotel business in Odessa Region.

Key words: tourism industry, hotel business, accommodation service, competitive advantages, state regulation, forecast, foreign experience.